

F. t. l. vedr. sømandsloven m.m.

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1, 6 og 9

De foreslåede ændringer i §§ 5, 37 og 47 medfører, at bestemmelsen i § 9 i lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. (ligebehandlingsloven) om forbud mod afskedigelse på grund af graviditet, barsel eller adoption nu fuldt ud finder anvendelse på alle ansatte om bord. Hidtil har alene de af sømandslovens § 2 omfattede arbejdstagere været omfattet af forbudet mod afskedigelse. Forbudet omfatter såvel opsigelse som afsked. Dette svarer til den ordning, der gælder for det øvrige arbejdsmarked og medfører, at en arbejdsgiver ikke længere kan benytte graviditet, barsel eller adoption som lovlig afskeds- eller opsigelsesgrund hverken for skibsføreren, skibsofficeren eller den menige søfarende.

Opsiges eller afskediges en søfarende på grund af graviditet, barsel eller adoption finder ligebehandlingslovens § 16 om uberettiget afskedigelse tilsvarende anvendelse. For skibsofficerer vil en godtgørelse efter ligebehandlingslovens § 16 eventuelt kunne kombineres med en godtgørelse i medfør af sømandslovens § 42.

Den søfarendes ret til selv at kræve afsked i tilfælde af graviditet, jf. lovens § 9, berøres ikke af forslaget.

Til nr. 2

Den nye formulering er en konsekvens af, at graviditet ikke længere er lovlig afskedsgrund, jf. bemærkningerne til nr. 1, 6 og 9. Herudover foreslås den særlige bestemmelse om afsked i tilfælde af, at den søfarende skal hjem for at få foretaget en påbudt helbredsundersøgelse, ophævet. Dette skyldes, at bestemmelsen har mistet sin betydning, efter at kravet om årlig tuberkuloseundersøgelse af søfarende er bortfaldet.

Til nr. 3

I et nyt afsnit i loven foreslås indsat en bestemmelse om søfarendes fritagelse for tjeneste mv. i forbindelse med graviditet og barsel.

Udover forbudet mod afskedigelse pålægger direktivet arbejdsgiveren en pligt til at beskytte gravide søfarende og søfarende, der lige har født, mod arbejdsforhold, der kan medføre risiko for kvinden selv eller fostret/barnet. Der foreslås indsat en ny bestemmelse, § 18 c, stk. 1, hvorefter industriministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om søfarendes fritagelse for tjeneste – uden at tjeneste-

forholdet bringes til ophør – på grund af graviditet og barsel. Regler om arbejdsgiverens pligter i denne forbindelse vil blive fastsat i medfør af lov om skibes sikkerhed m.v. Der henvises til bemærkningerne til § 2.

I forslaget til § 18 c, stk. 2, foreslås det gældende beskyttelsesprincip i § 29, stk. 4 opretholdt. Den gravide søfarende sikres således fortsat op til to måneders hyre, såfremt hun er uden arbejde efter skibstjenestens ophør.

Hyren beregnes på samme måde som hidtil, ligesom reglerne om refusion til rederen efter dagpenge-loven ikke berøres af forslaget. De to måneder regnes fra det tidspunkt, hvor den søfarende fratræder tjenesten om bord på grund af graviditet/barsel. I den resterende del af den søfarendes graviditets-/barselssorlov vil hun være berettiget til dagpenge efter de almindelige regler i dagpengeloven og de i medfør af denne lov fastsatte bestemmelser om dagpenge til søfarende ved sygdom og fødsel.

Efter den gældende bestemmelse i lovens § 29, stk. 4, fortabes retten til hyre, såfremt den søfarende ved ansættelsen har fortiet viden eller bestemt formodning om graviditet. Denne bestemmelse foreslås ophævet, da en sådan oplysningspligt ikke findes at harmonere med ligebehandlingslovens § 1, der forbyder forskelsbehandling på grund af køn, navnlig under henvisning til graviditet mv.

Som udgangspunkt gælder, at rederen er forpligtet til at betale op til to måneders hyre regnet fra fratrædelsesdagen både for skibsansatte og for rederiansatte. Det foreslås i § 18 c, stk. 3, at rederens pligt til at betale graviditets-/barselshyre i tilfælde, hvor den søfarende er ansat enten for en bestemt rejse eller for en bestemt tid, dog ikke skal kunne strækkes ud over det tidspunkt, hvor ansættelsesforholdet i henhold til aftalen ophører. Er det fx. aftalt, at den søfarende skal gøre tjeneste på et skib for en bestemt periode eller for en bestemt rejse, der udløber den 1. maj, og den søfarende på grund af graviditet fratræder allerede den 1. april, ophører ansættelsesforholdet som aftalt den 1. maj, hvorfor rederens forpligtelse i medfør af § 18 c, stk. 2 udløber på dette tidspunkt. Forpligtelsen til at betale to måneders hyre kan således ikke bevirke, at kontraktforholdet forlænges, eller at rederens forpligtelser strækkes ud over kontraktperioden. Forslaget til § 18 c, stk. 3 svarer til gældende praksis.

Som en konsekvens af den nye bestemmelse i § 18 c, stk. 2 foreslås § 29, stk. 4, ophævet, jf. forslaget § 1, nr. 4.

Industriministeren har i medfør af sømandslovens § 9 om gravides ret til at kræve afsked fastsat regler om gravides ret til fri rejse til den pågældendes bo-